

תוכן עניינים:

מבוא	עמ' 1
פרק 1 – רקע	עמ' 2-6
פרק 2 – בוררות חובה בעולם, יישומה ותוצאות	עמ' 6-7
פרק 3 – טיעונים בעד ונגד יישום החוק בישראל	עמ' 8
סיכום	עמ' 9
ביבליוגרפיה	עמ' 10-11

מבוא:

בוררות חובה היא סוגיה אשר העסיקה וגם מעסיקה עדיין את המדינות בעולם ומדינת ישראל בפרט. במסגרת העבודה אציג מהו הליך בוררות בכלל ואת הנגזרת המוצעת ממנו כבוררות חובה במסגרת יחסי עבודה.

מטרת כלל המדינות בעולם היא למנוע מצב של שביתות הן במגזר הציבורי והן במגזר הפרטי. כידוע, שביתה היא מצב אשר משתק את האפשרות של הגוף השובת לספק את שירותי לציבור הרחב. ישנם גופים ציבוריים אשר במידה והם ישבתו, אי מתן שירותים מצידם יכול להוות סיכון את המצב לפני הכל אל מול גופים אלו.

על כן, במדינת ישראל בוררות חובה הוסדרה רק לגבי השירות הציבורי במסגרת תנאיו של חוק זה, סכסוכים כלכליים וכן סכסוכים במסגרת הסכמים קיבוציים. המטרה היא לפתור את המשבר בין הצדדים בדרכים יותר נעימות על מנת לאפשר את המשך עבודתם של שני הצדדים במשותף וכן להביא לסיום איום השביתה או את השביתה עצמה בזמן הקצר ביותר.

ברגע שמחוקק חוק בוררות חובה במסגרת הסכמי עבודה, עלולה בסבירות גבוהה להיפגע זכות השביתה. זכות השביתה היא אחת מהחירויות החשובות ביותר של העובדים אך מנגד, יש למתן את הכוח של העובדים לקום ולהשבית את מקום עבודתם, להפעיל כוח מוגזם ולא לספק שירותים חיוניים לציבור.

מטרת כתיבת עבודה זו היא לבדוק האם בוררות חובה אכן יכולה לעבוד בצורה אפקטיבית במסגרת יחסי עבודה במשק הישראלי.

ראשית, אציג את הרקע לחוק הבוררות חובה והמשיכה ממנו אל חוק בוררות חובה במסגרת יחסי עבודה. בהמשך, תוצג גם ההתייחסות לחוק במדינת ישראל, הצעת חוק שהונחו בכנסת וכן יתרונות הליך הבוררות. בפרק השלישי אציג את חוק בוררות החובה בעולם, יישום החוק וכיצד זה באמת השפיע על השוק במדינות הנסקרות. לבסוף, יוצגו שתי העמדות – מתנגדי החוק ומצדדי החוק ונבחן את ההבדלים ביניהם.

אני מקווה כי בעזרת עבודה זו, חוק בוררות החובה יוצף שוב לשיח הציבורי וכי מה שייעשה בסופו של דבר יביא לתועלת הציבור והמחוקקים ונציגי העובדים יגיעו לנוסח המאוזן והמקובל עד כמה שאפשר בין שני הצדדים.

פרק 1 - רקע :

פתרון סכסוכים שלא בפנייה לבתי המשפט הוא תופעה ראויה שיש להביא לעידודה. פתרון זה טומן בחובו הפחתת עומס על מערכת בתי המשפט, קידום הכרעות מהירות בסכסוכים וכן סיוע בשמירה על מערכות יחסים ושיתופי פעולה ארוכי טווח בין הצדדים המעורבים על אף המחלוקות המצויות ביניהם.

הליך הבוררות הוא אחד מכמה סוגים של פתרון תובענות מחוץ לכותלי בית המשפט כגון הליך גישור. המטרה היא לייעל את מערכת המשפט וכן לזרז את הליך קבלת ההחלטה בעניין סוגיה שהועלתה בפניה בכך שיצומצם הזמן עד שמתקבלת החלטה. פתרון סכסוכים בדרכים חלופיות נתפס כהליך רצוי שיש לעודדו ובשל כך נוצרו עבורו חוקים שונים.

מדיניות בוררות חובה בהקשר של תעסוקה הופכת נפוצה יותר ויותר. כך, ההליך יצמצם בצורה משמעותית את העלות הכרוכה ביישוב סכסוכים ומחלוקות ויזרז באופן ספציפי פתרונות של מחלוקות בנושא תעסוקה (Hoffman, 1996).

הגדרה :

בוררות היא אחד המנגנונים ליישוב סכסוכים בהסכמה מחוץ לבית המשפט (מיס"ב, ובלעז – ADR).

כך הגדירה את הבוררות פרופ' אוטולנגי :

" בוררות היא הכרעה בסכסוכים על דרך של שפיטה, שמרבית הסדרה נקבעים על ידי הצדדים המסוכסכים " (אוטולנגי, 2005).

הבוררות הוא הליך שנוצר על פי חוק הבוררות, תשכ"ח – 1968, כהסכם בכתב בין הצדדים לסכסוך. כך, הכרעת הסכסוך מועברת לבורר ולא לבית המשפט. (סעיף 1 לחוק) הצדדים לסכסוך ממנים את הבורר על ידי צד שלישי או בית המשפט. (סעיף 8 לחוק) בנוסף, הם קובעים את אופן ההתנהלות של הליך הבוררות ואת הדרך בה תינתן ההכרעה על ידי הבורר בסכסוך לפי שני פרמטרים :

- מיטב שפיטתו
- הדין המהותי (סעיף 2 לחוק).

פסק הדין שנקבע על ידי הבורר מחייב מכוח החוק שווה ערך למעשה בית הדין (סעיף 20 לחוק) כך, כאשר אנשים הנמצאים בסכסוך מסכימים להפנות את הסכסוך להליך הבוררות הם מוותרים על זכות הגישה שלהם לערכאות בעניין ההכרעה בסכסוך (היועץ המשפטי לממשלה, 2009).

בנוסף, סעיף 79 ב' לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד 1984 קובע כי בית המשפט הדן בתובענה, רשאי בהסכמת הצדדים, להעביר את הערכאה לבוררות וכן להגדיר את התנאים להליך.

הליך הבוררות הוא הליך משפטי לכל דבר. כך, הנחיות היועץ המשפטי לממשלה וכן הנחיות פרקליט המדינה יהיו תקפים על ההליך בכפוף לשינויים המחויבים לבוררות.